

Hoe organiseer je een bijspijkerkursus?

Vele leerlingen die van highschool afkomen zijn nog onvoldoende voorbereid op een succesvolle studie in het Amerikaanse hoger onderwijs. Zij moeten tijdens hun freshman year eerst nog één of meer bijspijkerkursussen volgen.¹ Soms levert dat studiepunten op (ten laste van de vrije keuzeruimte), maar meestal krijgen ze er geen credit voor die meetelt voor het bachelordiploma (c.q. de Associate Degree). Het probleem is echter dat deze bijspijkerkursussen met ernstige studievertraging en zelfs met studieuitval gepaard gaan. Per saldo dragen ze weinig bij aan de studierendementen.

Maar recente ervaring leert dat men veel winst kan boeken door de bijspijkerkursussen op een andere manier te organiseren: niet als een 'pre-requisite' maar als een 'co-requisite' voor de reguliere eerstejaarskursussen (Inside HigherEd 5/4/2016).² Studenten met een wiskunde-deficiëntie, bijvoorbeeld, worden gewoon toegelaten tot de reguliere semesterkursus Wiskunde-1 (c.q. Statistiek-1), maar zij zijn verplicht tegelijkertijd aan de parallelle bijspijkerkursus Wiskunde-0 deel te nemen. Deze komt in de plaats van één van de andere semestervakken (maar als 't een beetje meezit kan dat vak worden ingehaald in het zomersemester). De bijspijkerkursus-nieuwe-stijl heeft enerzijds tot doel om het deficiënte beginniveau op het gebied van Wiskunde-1 te remediëren en anderzijds om bijles te geven ter ondersteuning van de reguliere semesterkursus Wiskunde-1. Dankzij deze opzet weet men het rendement van het freshman year aanmerkelijk te verhogen.

Is deze vorm van passend onderwijs voor Nederlandse universiteiten en hogescholen navolgenswaardig? Het zou kunnen, maar dan moet er wel wat veranderen.

1. Semesters i.p.v. blokken. Het Amerikaanse co-requisite model is geënt op semesterprogramma's: het academisch jaar is verdeeld in drie perioden van vijftien weken (een najaars-, een voorjaars- en een zomersemester) en de student volgt in principe vijf parallelle onderwijseenheden per semester, waarbij het zomersemester echter als facultatieve inhaal- of verrijktingsperiode geldt. In het co-requisite model worden twee semestervakken (Wiskunde-0 en Wiskunde-1) dus parallel in plaats van successief aangeboden. Dat vereist nogal wat passen en meten, omdat de deficiënties *tijdig* moeten worden opgeheven (vóórdat deze de voortgang in Wiskunde-1 gaan belemmeren). In een modulair blokkenprogramma (4 à 8 weken per onderwijseenheid) valt dat niet meer te verwezenlijken. De enige oplossing is dan: smelting van Wiskunde-0 en Wiskunde-1 tot een geïntegreerde cursus (gespreid over twee blokken), afgestemd op eerstejaarsstudenten met een wiskunde-deficiëntie.

2. Keuzevakken in de propedeuse. In Amerikaanse universiteiten (undergraduate colleges) kunnen eerstejaarsstudenten tot op zekere hoogte zelf hun programma samenstellen. Daar gaat het co-requisite model ook van uit: de student mag een reguliere eerstejaarskursus uitstellen of laten vallen om in plaats daarvan Wiskunde-0 in het eerste semester op te nemen. Maar de opleiders van Nederlandse universiteiten en hogescholen hanteren doorgaans als uitgangspunt dat iedere student hetzelfde programma moet volgen en dat bijspijkerkursussen bij voorkeur vóór de start van de opleiding of in elk geval buiten de normale onderwijsuren gevolgd moeten worden. Nog het dichtst in de buurt van het co-requisite model komt dan het bijlesprogramma van Study Boost (EUR) en van Boswell-Bèta (UU), dat in de vorm van contractonderwijs gegoten is.³ Het risico daarvan is echter dat de student door de cumulatie van reguliere kursussen en bijleskursussen overbelast raakt.

3. De derde functie van de propedeuse. Het belangrijkste verschil tussen het Amerikaanse en het Nederlandse hoger onderwijs is dat aan de Nederlandse propedeuse niet alleen een voorbereidende en oriënterende functie, maar ook een selectiefunctie wordt toegedacht. In Amerika oefenen de ontvangende

¹ http://www.huffingtonpost.com/2012/06/18/students-lacking-college-_n_1606201.html;
<https://www.collegeparentcentral.com/2009/10/why-is-my-student-in-developmental-classes/>;
<http://www.collegetransfer.net/AskCT/WhatAreDevelopmentalOrRemedialCourses/tabid/2297/default.aspx>;
<http://classroom.synonym.com/differences-between-developmental-courses-college-courses-5188.html>

² <https://www.insidehighered.com/news/2016/04/05/tennessee-sees-significant-improvements-after-first-semester-statewide-co-requisite>;
http://www.pstcc.edu/curriculum/_files/pdf/cdc/1415/Features%20of%20Corequisite%20Remediation%20-%20Memo.pdf; [http://www.completecollege.org/docs/CCA%20Co-Req%20Model%20-%20Transform%20Remediation%20for%20Chicago%20final\(1\).pdf](http://www.completecollege.org/docs/CCA%20Co-Req%20Model%20-%20Transform%20Remediation%20for%20Chicago%20final(1).pdf)

³ <http://www.onderwijssethiek.nl/onderwijs/draconische-bsa-praktijken> (3/11/2011)
<http://www.onderwijssethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie> (4/11/2011)
<http://www.onderwijssethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie-ii> (27/10/2013)

instellingen selectie aan de poort uit, maar in Nederland reserveren ze *een heel jaar* om te bepalen of studenten geschikt zijn voor de gekozen bacheloropleiding. De Amerikanen zouden het inconsequent vinden als men studenten enerzijds toelaat tot een opleiding maar hun anderzijds geen passend onderwijs wenst te bieden. Maar volgens de Nederlandse universiteiten en hogescholen mogen studenten niet in de watten worden gelegd: ze zijn beducht dat de selectiefunctie van de propedeuse door passend onderwijs ondergraven wordt.

4. Het verdienmodel van Nederlandse universiteiten en hogescholen. Maar ook al zouden universiteiten en hogescholen geen principiële bezwaren tegen passend onderwijs in de propedeuse hebben, dan nog kunnen praktische bezwaren de doorslag geven. Het is nog maar de vraag of het co-requisite organisatie-model compatibel is met hun bedrijfseconomische verdienmodel.⁴

Wes Holleman
weblog onderwijs 10-4-2016
<http://www.onderwijsethiek.nl>

⁴ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/ethische-grenzen-van-het-verdienmodel-ii> (2/4/2013)